

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Friderici Forneri Theologiæ Doctoris Canonici Ecclesiæ
Collegiatæ diui Stephani Bambergæ, De Temulentia
Malo, Eiusque Remediis, Variis Item Scitu Iucundissimis,
nec non vtilissimis de rebus, quæ in ...**

Förner, Friedrich

Ingolstadii, 1603

Cap. XXIX. Temulentia recludit abditissima quæqu[a]e animi secreta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45433

per quod è vita profligetur, tanquam ex patria. Nam hoc venenum Ebrietas, si non mortem, certè creat insaniam. Et quid vetat insaniam mortem dicere, cuius accessu principua nostri pars, mens interit? quantum equidem intelligo, separatio corporis ab anima, vt leuior, præ grauiori malo alienatione mentis, si detur optio, eligenda est procul dubio. Quapropter Græci prisca, artem vini parandæ lingua sua $\mu\alpha\iota\upsilon\sigma\epsilon\upsilon\lambda\omega$ vocarunt, & occupatas hac Bacchas Menadas, quandoquidem insaniam desipientiaque caussa est, vinum, immoderatè, & absque omni rationis freno ac temperamento potatum, Hæc omnia Philo; quibus, ex meis haud videtur quid adiciendum, cui scopum nostrum, puncto certius attigerint. quare & præsens caput hic clausum volo.

CAPVT XXIX.

Temulentia recludit abditissima quæque animi secreta.

Prover. 31. Nullum secretum vbi regnat Ebrietas. id miraris? Nage refer.

Simile. Omnia pro palat ebrietas. nam sicut vtricula tunc sonat primùm, cum inflata vento, turget: ita quidam dum sobrii manent, taciturni sunt, ac modesti; sed cum vtres vino madent, crepitare occipiunt, Archytæ quasi crepitacula, cordis intima secreta depromere, & propria, quod dici solet, non rarò vineta cædere. Sic sæpè

Terent. in suo iudicio periit forex. Eunucho. ac penè semper epulas & vinum, loquacitas sequitur, cumq; venter vino infarcitur, lingua diffranatur, ait S. Greg. 1. Moral. Gregorius. Pleriq; etiam vino vtuntur Diuo Ambrosio Lib. de Helia & Iesun. c. 17. asserente, vt equuleo, & quibus tormenta nõ eliciunt voce proditiõnis, eos tentant vino, vt patriæ statum, salutè ciui-

tiuum, defensionis sua prodant consilia. virtus enim plerunq; vincit dolorem; fidem autem potus excludit. cognoui plerofq; fidiculis exulceratos, nomen suum negasse. At quis inter Cyathos texit, quod latere cupiebat? proinde quidam apud Plinium Persa, Tormentis opus esse, ad exquirendum verum pernegabat, quoniam vino id re-
Lib. 14. ca. 22.
 cilius contingat: ad quod firmandum & illud Horatianum seruit.

*Tu lene tormentum ingenio admoues,
 Plerunq; duro, tu sapientum
 Consilium re regis Lyao:*

Commemorat Flavius Vopiscus, Bonosium Ducem quendam, hoc in more positum habuisse, vt si quando, negociorum causa, Regum ac Principum legati ad se destinati essent, eos primo aggressu, lautissimo conuiuio, apposita varietate, copiaq; vinorum exciperet, nimioq; obrutos mero, ac iam ebrios, non raro eò temeritatis adduxisse, vt verbis tentati, secretissima quæq; Dominorum suorum consilia, quorum consciu erant, manifestarent. quam ob causam, mihi conuenientissimè locutus videtur Æschylus:

Κάθοπ' ἴσθ' εἰδ' ἄε χαλκός ἐς δ' ἰν' ὄδ' ἔνθ'.

Æs formæ speculum est; vinum verò mentis.

Et Theognis:

Ἐμπερὶ μὲν χρυσόν τε καὶ ἄργυρον ἰδ' εἶς ἄνδρες,
 γινώσκεις, ἄνδρός δ' ὄιν' ὄδ' ἔδ' αἶξε νόον.
 καὶ μάλ' αὖ περὶ πινυτ' ἄκακότητα δ' ἑπάσσω ἑλέγχα,
 ὥσε κατὰ χῶμα, καὶ τὸν ἔοντα σοφόν.

Ignè aurum argentumque viri periti

Dignoscunt, at vino humanus animus arguitur.

Licet admodum sapiens: vitium omne detegitur,

Ita vt verecundia prudentes quoque afficiantur.

Hoc ex Apollinis tripodè profectum crede, quod In Dyrno.

πὸ Ἰοφῆ, l. 4.

Græcis in Prouerbio erat, Athenæo teste,

*Athenæus
 ex Euripi-
 de apud
 Stob. ser. 18.
 de inconsti-
 nentia.*

τὸ ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν νήφοντ' ἐπὶ τῆς γλώσσης
ἐστὶ τῶν μεθύοντ'.

Quidquid est in corde sobrius, est in lingua ebrus.

In Sympos. Et quod Alcibiades verè protulit.

Platonii. οἶνον ἀνευτε παιδ' ὦρ καὶ μετὰ παίδ' ὦρ ἢ ἀλκίθης.
Vinum & cum pueritia & sine pueritia veridicum est.

Nam semper

ὅτι ἀλήθεια.

Nec expeditior est ratio, explorandi voluntates
hominum, & inclinationes in quamcunq; rem, aut
partem, quàm, si temulentos audias. quare Horatius
L. 1. Epist. non inconsultè monet.

*Quid non Ebrietas designat? operta recludit.
Spes iubet esse ratas; in praelia trudit inermem.*

In arte

Et alibi ---

Poëtica,

*Reges dicuntur multis urgere culullis,
Et torquere mero quos perspexisse laborent,
An sit amicitia dignus.*

Lib. 12.

Epist. 84.

Voller

Miund

redt des

Herzen

Grund.

Pulchra si-

milinudo

de Temu-

lentia gar-

rulitate.

L. de Tran-

quillitate.

Vide Albe-

ricum l. de

imagini-

bus Deorū.

Elegantissimè verò seneca. Ebrio secretum sermo-
nem nemo committit. non est animus in sua potestate, E-
brietate deinctus. quemadmodum dolia musto rumpun-
tur, & omne quod in imo iacet vis caloris eiecit: sic vi-
no astuante, quidquid in imo pectoris iacet abdutum, ef-
fertur & prodit in medium. Quare & alibi tradit, i-
dem author, idèd Bacchum vocari LIBERVM:
nam qui se vino copioso proluit, excussis omnibus
curis ac timore, ita liber euadit, vt nullo metu, facile
quæuis effutiat. Autumant hinc pleriq; authores, i-
dèd Bacchum à veteribus pingi nudis pedibus, vt
indicet, vbi Temulentia dominatur, intimas animi,
atq; occultissimas consiliorū latebras nudari atq; a-
periri. Vnde & Herodorus, scitè atq; eleganter dixit.

οἶνος κατιόντ' ἐπιπλόσσιμ' ἔπειρα.

Subj-

Subsidente vino, supernatant verba;

Nam Sobrios, aut metus, aut pudor cohibet, quod minus extrudant ea, quæ satius putarint suppressisse. At vinum & pudorem discutit, & timorem abigit, ut voces per iugulum redituræ, nequaquam contineri queant.

Qua ex re, quàm multa, non rarè, tum publicis, tum priuatis reb⁹ incommoda sint exorta, quæ turbæ? qui motus? quot lites? quàm innumera cædes effluxerint, is nouerit, qui vel parum inter eiusmodi epulones versatus est. De Claudio Cæsare, famosissimo bibone, cuius supra quorū meminimus, fertur, temulentū, secretissima quæque, liberrimè, quibusvis ganeonibus exposuisse, & inter alia quondam, & hoc prompsisse, sibi fatale esse, & innatum, ut vxorum scelera aliquantisper dissimulet, ac demùm grauissimè vindicet. Quid inde consecutū? ut animus Agrippinæ coniugis ab ipso penitus alienaretur.

Ergo cum Taciturnitas tutissimum sit atque optimum rerum administrandarum vinculum; Nec res magne ab eo sustentari possint, cui facere graue est, fidele arcantorū silentiū, atq; custodia, cuiuscunq; communitatis administris, quàm commèdatissima esse debet; horūq; violatrix temulètia ubiq; exterminanda.

CAPVT XXX.

Temulentia vitiiis omnibus ianuam aperit.

Hallucinantur quidam, obtusi & inertis cerebri homines, & non paucos erroris habent affectas, atq; patronos, existimantes, Temulentiam non ita graue flagitium esse ut iactatur. Error hic perniciosus, ac Rebus publicis admodum exitialis, à nobis abunde supra est refutatus.

Age, si namus hic, quod re ipsa non est, apud sciolos illos, firmum esse, ac stabile, non tanti faciendam

Ebri-

Citante
Erasmo.
Adag.
Chiliade
2. Cens. 1.

Erasmo.
Apophth.
lib. 6.

Valer. Ma-
xim. lib. 2.
Quintus
Curt. li. 4.